

ރަމަޟާންމަހު ސުވާލު

193


بسم الله الرحمن الرحيم

މުގައްދިމާ

الحمد لله الذي جعل الصيام من فرائض الإسلام، وكره على عباده كل عام، وأشهد ألا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله، صلى الله عليه وعلى آله وصحبه أجمعين، وسلم عليه وعليهم إلى يوم الدين.

أما بعد...

ރަމަޟާން މަހުގައި ކުރެވިދާނެ ހެޔޮއަމަލުތަކެއް މިފޮތް ލިޔުނުގައި އަސްލެއްކަމަށް ބަލައިލައި ވާނީ ފަޟީލަތުއްޝައިޚް މުޙައްމަދު ޞާލިޙު އަލްމުނައްޖިދު ލިޔުއްވާފައިވާ **173عملاً صالحاً في رمضان،** (ރަމަޟާންމަހު ކުރެވިދާނެ 173 ހެޔޮއަމަލެއް) މިރިސާލާއެވެ. އަދި މިފޮތުގައި ހިމެނިފައި ނުވާ އިތުރު ބައެއް ނުކުތާތަކެއްވެސް ހިމެނިފައި ވާނެއެވެ. ރަމަޟާން މަހަކީ ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ މަސްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ފަޟީލަތްތެރި މަހެވެ. އަދި އެމަހަކީ ޤުރުއާން މާތް ނަބިއްޔާ ﷺ ގެމަތިކޮށް، ބާވައިލެއްވުނު މަހެވެ. ﷲ ﷻ ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ.

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ﴾ [البقرة: ١٨٥]

މާނައީ: "ރަމަޟާންމަހަކީ، އެމަހެއްގައި ޤުރުއާން ބާވައިލެއްވުނު މަހެއްކަމުގައެވެ. އެޤުރުއާން ބާވައިލެއްވީ މީސްތަކުންނަށް ތެދުމަގެއްކަމުގައެވެ. އަދި ހިދާޔަތާއި ޙައްޤާއި ބާޠިލް ވަކިކޮށްދޭނިވި ހެކިތަކެއްގެ ގޮތުގައެވެ." ރަމަޟާން މަހަކީ އެންރާސަ މަސައްކަތްކުރުން ހެޔޮއަމަލުތަކުގެ ވައިގަނޑޮކަންކަމާ ވިޔަފާރީގެ އަދަދުގައިވާ މަހެވެ. މިމަހު އަލުގަނޑު ވަރުގަދަކަމާއެކު ގެންގުޅޭ ހެޔޮއަމަލުތައް މިމަހުގައި ގިނަކުރުމެވެ. ރަސޫލުﷲ ﷺ ޙަދީޘްކުރެއްވިއެވެ. "يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ، وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ" [رواه الترمذي وصححه الألباني] މާނައީ: "އޭ ހެޔޮކަމަކަށް އެދޭމީހާއެވެ. އަވަހަށް ކުރިމަތިލާށެވެ. އަދި އޭ ނުބައިކަންތަކަށް އެދޭމީހާއެވެ. ނުބައިކަންކަން ކުރުން ހުއްޓާލާށެވެ." މިމަހުގެ ފައިދާތަކާއި ބަރަކާތްތަކުން އައިސްފައިވާ ބަރަކާތްލެއްވުމަށް ނިޔަތް ގަނޑު ދުޢާކުރަމެވެ. އަދި އަހަރެމެން ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ޤަބޫލުކުރައްވާ މިޢާލާ ރިސާލާގެ ސަބަބުން އެންމެހައި މުސްލިމުން އަހަރެމެންނާއި އެންމެންނަށް ހެޔޮއަމަލުތަކެއް ކުރުމުގެ ތައުފީޤު ދެއްވާށިއެވެ. އާމީން!

٣٠ شعبان ١٤٤١

23 އޭޕްރީލް 2020

1 ފަރުޟު ނަމާދު ކުރުން (ފަރުޟު ނަމާދު
އޭގެ ފުރަތަމަ ވަގުތުގައި އަދާކުރުން)

2 ރަމަޟާން މަހު ރޯދަހިފުން

3 ތަރާވީހް ނަމާދުކުރުން

4 ރޯދަ ވީއްލުން އަވަސްކުރުން

5 ހާރުކެއުން ލަސްކުރުން

6 ވިތުރި ކުރުމަށްފަހު 3 ފަހަރު މިފަދައިން ކިޔުން

(سبحان الملك القدوس)

7 ރަވާތިބު ސުންނަތްތަށް ކުރުން

8 ޟުޙާނަމާދު ކުރުން

9 ޞަދަޤާތް ކުރުން

10 ތަހްލީލު ކިޔުން (لا إله إلا الله)

11 ތަސްބީޙަކިޔުން (سبحان الله)

12 ތަޙްމީދު ކިޔުން (الحمد لله)

13 ތަކްބީރުކިޔުން (الله أكبر)

14 ހައުލަ ކިޔުން (لا حول ولا قوة إلا بالله)

15 ބަންގިވާއިރު މުއައްޒިން ބަންގީގެ ކަލިމަތައް
ތަކުރާރުކުރުން

16 އިސްތިޣްފާރުކުރުން (ފާފަތުއްސުވުތަނެއް ދެނުކުރުން)

17 ދުޢާކުރުން

18 ނަބިއްޔާ ﷺ ގެ މައްޗަށް ޞަލަވާތްކިޔުން

19 ޤުރުއާން ކިޔެވުން

20 ޤުރުއާނުގެ އާޔަތް ތަކުގެމާނައަށް ވިސްނާފިކުރުކުރުން

21 ޤުރުއާން ހިތުދަސްކުރުން

22 މުރާޖަޢާކުރުން. (ދުވަހަކު ނުވަތަ ހަފްތާއަކު
ޤުރުއާން ކިޔަވައި މުރާޖަޢާކުރުން)

23 ޤުރުއާން ތަފްސީރު ކިޔުން

24 ދިސްތަކުންނަށް ޤުރުއާން ކިޔަވާދިނުން. ބާއްބަކޮށް
ކުޑަކުދިންނަށް ފާތިޙާ ސޫރަތް ކިޔަވާދިނުން

25 ތައުބާވުން

26 މައިންބަފައިންނަށް ކިޔަމަންވުން

27 ޢަދުލުވެރި ޤުވުން ދޮރޮޅޮއޮޅުން

28 މައިންބަފައިންގެ ޙައްޤުގެ އިންސާފު ގުވުން ބަރަދިކުރުން

29 ދެމާފިޔުންނަށް ޚިދުމަތްކުރުން

30 ދެމާފިޔުންނަށް އިޙްތިރާމް ކިޔަމަންތެރިވުން

31 ގާތްތިމާގެ މީހުންނަށް ޒިޔާރަތްކުރުން

32 އަންހެންކަނބަލުން މިސްކިތަށް ދާއިރު އައުރަ ނިވާކުރާފަދައިން މުޅި ނަމާދުގައިވެސް އައުރަ ނިވާކުރުން

33 ޣީބަތު ބުނުމާއި [illegible] ދުރުހެލިވުން

34 ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި ބަލިމީހުންނަށް ހިތްވަރު ދިނުން

35 މީސްތަކުންގެ ތެރޭގައި ސަލާމްފެތުރުން

36 އަންހެން ބޭކަނބަލުން ކެއްކުމުގައި ވަގުތައް ނަގައިނުލުން

37 އަވަށްޓެރިންނަށް ލޯބިވުން

38 ސަލާމްކުރުން

39 މިސްކީނުންނަށް ކާންދިނުން

40 މިސްކީނުންނާ ޔަތީމުން ދުޢާކުރުން

41 ހެދުނާއި ހަރުގެ ފިކުރުމައްޓިރުން

42 އެކި ބާވަތްތަކުގައި ޚިދުމަތް ވާރުތުވެފައިވާ
ދިކުރުމަށް ހިދުން

43

ޠާހިރުކަންމަތީގައި (ވުޟޫމަތީގައި) ނިދުން

44

ހުކުރު ދުވަހު ހިނައިގަތުން

45

ހުކުރަށްދިއުމަށް ގައިގައި ހުވަނދުލުން

46

ހުކުރުނަމާދަށް އަވަހަށްދިއުން

47

ހުކުރުނަމާދަގޮސް އިމާމާ އާއި ކާއިރީގައި ހުރުން

48

ހުކުރުނަމާދުގައި ހުސްބަސްބަން ދުރުކޮށް ކާއިރިކާއިރިއަށް

ޖެހިވަޑައިގެން ސަފުބައްދެވުން



ސަފުތައް ޤަވާއިދުގައި ސަފުތައް ފުރިހަމަކުރުން



ހިނިތުންވުން



ﷲ ތަޢާލާ ކައުނުގައި ވަޒަންކުރައްވާފައިވާ އާޔަތްތަކާމެދު
(ދަލީލުތަކާމެދު) ވިސްނާ ފިކުރުކުރުން



މުސްލިމުންގެ ކިބައިން ފަރަދެއްގައިވެސް ކުރިމަތިވެދާނެ
އުނދަގޫތަކަށް ކެތްތެރިވުން

މުސްލިމުންނާ ހިތްހެޔޮކޮށް މުޢާމަލާތްކުރުން



ޢާއިލާއާ ހަމަހަމަކަމާއެކު މުސްލިމުންނާ
މުޢާމަލާތްކުރުން

55

ހިނިތުންވުމާއި ވަސަކަތެއް ކުރިމަތިވުން

56

ތުޅިދައިރިކުރުން

57

ވަޢުދު ފުއްދުން

58

ވަގުތާ ނަމާދުކުރުން

59

ވާލިދައިނަށް ހެޔޮކޮށް ހިތުން

60

މީހުންނަށް ހިތްހެޔޮކަން ދެއްކުން

61 ޖާހިލުންނަށް (ނޭނގޭ މީހުންނަށް) އުގަންނައިދިނުން

62 ހެޔޮކަންތައްތަކަށް އަމުރުކުރުން

63 ނުބައިކަންތައްތަކުން މަނާކުރުން

64 އަނިޔާލިބިފައިވާ މީހާއަށް ނަޞްރުދިނުން

65 ބޮޑުންނަށް ޤަދަރުކުރުން

66  އަށްޓަކައި އަޚުންނަށް ޖިހާދަށްކުރުން

67 ޖަނާޒާގައި ބައިވެރިވުން

68 މުޞީބާތްޖެހިފައިވާ މީހުންނަށް ތަޢުޒިޔާކުރުން

69 ބަލި މީހުންނަށް ޒިޔާރަތްކުރުން

70 ދަޢުވަތެއް ދީފިނަމަ އިޖާބަދިނުން

71 ހިމާޔައެއް ހިބިފައިވާ މީހާގެ ހިމާޔަތުގައި
އެހީތެރިވުން

72 އެއްނަމާދުން އަނެއްނަމާދަށް އިންތިޒާރުކުރުން

73 މިސްކިތްތަކުގައި ބޭއްވޭ ޙަލަޤާތަކާއި އިލްމީ ދަރުސް
ތަކުގައި ބައިވެރިވުން

74 އިލްމުވެރިންނަށް ލޯބިވުން

75 ޝުބުހާތަކަށް ރައްދުދިނުން (އެބަހީ: އިލްމުވެރިޔެއްނަމަ
މީސްތަކުންނަށް އަޚްލާޤީގޮތުން ހިތަމަނިކުރުން)

76 މީސްތަކުންގެ ތެރޭގައި ނަބިއްޔާ ﷺ ގެ ސުންނަތްތައް
ފެތުރުން

77 ހަދިޔާ ބަދަލުކުރުން

78 اللّٰه ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ފަރުމާނުފުޅުތަކާއި
ދުސްތޫރުން އެކަކު އަނގަތާއި އަމުރުފުޅުތަކަށް
ސަލާމަތްކުރުން

79

މުސްކުޅިންނަށް ލޯބިދުން

80

ދަރަނި އަދާކުރުން

81

ޙާޖަތަށް ޖެހިފައިވާ މީހުންނަށް ދަރަނިދިނުން

82

އަތްމަތި ދަތިވެފައިވާ މީހާއަށް އަޅާލުން

83

ދަރަނިވެރިޔާގެ ދަރަނިތައް މައާފުކޮށްދިނުން

ނުވަތަ ލުއިކޮށްދިނުން

84

ދަރަނިވެރިންގެ ދަރަނިދެއްކުމާއި ޙާޖަތައްޖެހިފައިވާ މީހުންގެ

ބިލްތައް (ކަރަންޓްބިލް، ފޯންބިލް ފަދަ ބިލްތައް)

ދައްކާދިނުން

85 ހެޔޮކަންތައްތަކުގައި އަނެކާއަށް އެހީތެރިވުމުގައި ތިބާ މެދުވެރިވުން

86 ވިޔާފާރި ފަސްޚު (ބާޠިލު) ކޮށްދިނުމަށް އެދުމުން އެކަންކޮށްދިނުން

87 މީސްތަކުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] މާފްކޮށްލުން

88 [illegible] ދީލަތިވުން

89 މުސްލިމުންގެ [illegible] [illegible]

90 ޔަތީމުން ބެލެހެއްޓުން

91 ދުވަސްވެފައިވާ އަންހެނުންނަށް އެހީތެރިވުން

92 މިސްކިތެއް ބިނާކުރުން

93 ހެޔޮކަންތައްތަކަށް ދަޢުވަތުކޮށްދިނުން

94 ފޮތް ޗާޕުކުރުން (ދީނީ ފޮތްތައް ފަދަ)

95 މީސްމީޑިއާ ބޭނުންކޮށް އިސްލާހުކުރުން

96 މީސްތަކުންނަށް ނަސޭހަތްދީ އަޅުއްވުން

97 ކައިވެނިކުރުމަށް ބާރު އަޅާ [illegible]

[illegible]

98 [illegible]

މަސައްކަތްކުރުން

99 ހެޔޮލަފާ ރައްޓެހިން އިޚްތިޔާރުކުރުން

100 ވަޤްފުކުރުން

101 [illegible] އަވަހަށް އަދާކުރުން

102 اللّٰه އަށްޓަކައި އެކަކު އަނެކަކަށް ލޯބިވުން



ﷲ އަށްޓަކައި އެކަކު އަނެކަކަށް ލޯބިކުރުން

104

މަސައްކަތުގައި ކުރަމުންދާމީހަކަށް، އެހީތެރިވުން ނުވަތަ
މަސައްކަތް ނުދަންނަމީހަކަށް އުގަންނައިދިނުން ނުވަތަ ހިތް
ކޮށްތަގައި ހިންގާދިނުން، ނުވަތަ އުނގަޅު ދަސްކޮށްދިނުން

105

މީސްތަކުންގެ ހިތްތަކަށް އުފާވެރިކަން ވެއްދުން

106

މީސްތަކުންނަށް ކާންދިނުން

107

ޙަޤީޤަތުގެ ބޮޑުކަމުގައި ޒިކުރުކުރުން

108

ވުޟޫއަށް ރައްކާތެރިވުން

109 އަންހެން ދަރިންނާއި، އުޢްމުންނަށް ދިރިއުޅުމުގެ ކަންކަމުގައި އެހީތެރިވުން

110 އަނބިދަރިންނަށް ޚަރަދުކުރުން

111 އަނބިމީހާ ފިރިމީހާގެ ދަޢުވަތަށް އިޖާބަދީ ކިޔަމަންތެރިވުން

112 އަނބިމީހާ ގޭގެ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން

113 މިސްކިތްތައް ސާފުކުރުން

114 މީސްތަކުންނަށް ފެންދިނުން

115 ހެޔޮކަންތަކަށް ޝުކުރުވެރިވުން

116 ކަމެއްކޮށްދީ މީހަކަށް އެކަމުގެ ބަދަލުދިނުން
އަދި އެތީމަކަށް ހެޔޮލުއާ ކުރުން

117 اللّٰه ސުބުޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ބިރުވެތިވާ ބާރު ރުއިން

118 اللّٰه ގެ ރަސޫލާގެ ޝަފާޢަތުގައި ވެއްދުމަށް
އެދި ދުޢާކުރުން

119 ކެއުމުގައި އެންމެބަރިވެގެން ކެއުން

120 ރުދުރެދުން ވުން

121 ކެއުންބުއިމުގައި އިސްރާފު ނުކުރުން

122 ސަޙޫރުކެއުމުގައި ކަދުރު ބޭނުންކުރުން

"نِعْمَ سَحُورُ الْمُؤْمِنِ التَّمْرُ"[1]

މާނައީ: "މުއުމިނު އަޅާގެ ހާރަސް ކަދުރުގެ މުބާރަކާއެވެ"

123 ރޯދަވީއްލާއިރު ދުޢާކިޔުން

"ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوْقُ،
وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شاءَ اللّٰهُ"[2]

މާނައީ: "ކަރުހިއްކުން ފިލައްޖެއެވެ. އަދި ނާރުތަށް
ތެމިއްޖެއެވެ. އަދި އިންޝާﷲ
އަޖުރު ސާބިތުވެއްޖެއެވެ."

[1] رواه أبوداود، وصححه الألباني

[2] رواه أبوداود في السنن،كتاب: الصوم، باب:القول عند الإفطار، الرقم:2358 وحسنه الألباني في الإرواء

124 ރޯދަވެރިއަކަށް ރޯދަވީއްލުވުން އެއްޗެއްދިނުން

"مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ، غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْئًا"[1]

މާނައީ: "ރޯދަވެރިއަކަށް ރޯދަވީއްލުމަށް އެއްޗެއް ދީފި މީހަކު ހުންނާނީ، އެ ރޯދަވެރިޔާ ހިފި ރޯދައިގެ ޘަވާބާ އެއްފަދަ ޘަވާބެއް ލިބިގެންނެވެ. އަދި އެ ރޯދަވެރިޔާގެ ދަރުމައިން އެއްވެސް މިންވަރެއް އުނިވެގެނެއް ނުވެއެވެ."

125 ޙައިޟުވެރިންނާއި، ނިފާސްވެރިން ޢީދުކުރުކުރުމާއި ޙާޟިރުވުމަށް ކުރުދުގައި މަސްޖިދުން

[1] رواه الترمذي، الرقم: 8890، وصححه الألباني

126 ނުރަތަކުގައި (ބޮޑުގައި) ޕީނާގަތް އެޅުން

127 ހެޔޮނިޔަތެއްގައި ގަސްއިންދުން

128 މުސްލިމުންގެ ޙާޖަތްތައް ފުއްދައިދިނުން

129 މުއުމިން ފިރިހެނުންނާއި އަންހެނުންގެ ފާފަފުއްސެވުން
އެދި ދުޢާކުރުން

130 އަނބިމީހާ ޢިއްޒަތްތެރިކުރުމުން

131 اللّٰه އަށްޓަކައި އެއްވެސް އަދަރާނުގައި ޒިކުރުކުރުން

132 اللّٰه ސުބުޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ޙަޟްރަތުގައިން ޤަރާބަތް އެދޭބާވު
(އެއްވެސް އަމާނާތުގައި) ދައްކާ ހިނގާ ކަޑުނުކުރުން

133 މުސްލިމުކަން ނިޢުމަތެއްކަމުގައި ދެކެ ޝުކުރުއަދާކުރުން

134 ޙައްޤުވެރިންނަށް ވަސިއްޔަތް ލިޔުން

135 މުސްލިމުންނަށް އުނިކާން ޒުލުމްނުދިނުން

136 ފައިސާއަށް އޮޅުވާލައި ކަސްތޮފާޅި ދިސްކުރުން

137 އަދި ފައިސާ ބޭނުމުގައި ވަކިކޮށް ދިސްކުރުން

138 އިށީނދެގެން އިނދެ ފެންބުއިން

139 ވަރަށް ބާސިކުރުފަދަ މާއަށް ޝަކާރަތް ފާހިނުން

140 ކޮންމެކަމެއް ފަށާއިރު ﷲ ގެ އިސްމުފުޅުން ފެށުން
(بسم الله)

141 ދަތްއަނގުދުގައި ސިވާކު ބޭނުންކުރުމަކީ
ވަސްތައްކަތްކުރުން.

142 އެންމެ ރިވެތިކޮށްގައި ދަރަނި އަދާކުރުން

143 އިސްތިންޖާ ނަމާދުކުރުން

144 ޝުކުރުގެ ސަޖިދަކުރުން

145 ޝަރުޢީ މަސްލަހަތަކަށްޓަކައި ހުވާއުވާލައި ހުވާގެ ކައްފާރާދިނުން

146 ގޭގޭ އަހުލުވެރިންނަށް އެހީތެރިވުން

147 މިސްކިތަށް ހިނގާފައި ދިއުން

148 ނަމާދުކުރާއިރުގައި ސުތުރާނެގުން
(އެކަނި ނަމާދުކުރާމީހާ އަދި އިމާމު މީހާ)

149 ޤުރްއާން ކިޔެވުމުގައި ރިވެތި އަޑުން ކިޔެވުން

150 ވަންނަވަށް (ގުއިޒަށް ނުވަތަ އުނގުނުވާ ވަނަހަށް)

ވަނުމުގެ ކުރިން އިސްތިންޖާކުރުން

151 އާރުތުން ހުއްޓުވުން ވަސްއަތްކުރުން

(އަނގަ ބަންދުކޮށްގެން ނުވަތަ އަތްއަޅައިގެން ނަގަވާސް)

152 ޒަމީންނަމާދުކަންކުރު އިބުއަރަނދުން ނަމާދުކުރިމަތުން ބުދުނުވ

މަޤުކުރުން. (މިސްރާބުގައި ދިކުރުކުރުން ނުވަތަ ޒުރުއާން

ކިޔުންކުރު ކަނބުއްމަކަން)

153 ދޭ އަހުލުންނާއި ދަރިންނަށް ނަމާދުކުރުވަން އަމުރުކުރުން

154 ޖެހިން ނުކުމުގެ ކުރިން އަދި ޖެހަނބުނުމަނުގައި

ދުރަކުރޭ ނަމާދުއަށްކުރުން

155 ދަމުނަމާދަށް ނިދިން ހޭލުމަށްޓަކަ މުނގައި އަތޮޅުދޭމާލުން

(ނިދިގެ އަޒުރު ޖިވުމާލުމަށްޓަކަ) އެއަށްޓަކަ

އާޔަތުލްކުރުސީ ކިޔުމަށް ފަހު 10 އާޔަތް ކިޔުން

156

ވުޟޫކުރުމުގައި ރަނގަޅަށް ގުނަވަންތަކުގައި ފެންޖެހެނެހެން
ފުރިހަމައަށް ވުޟޫކުރުން

157

ކިބިހި އަރާ މީހާއަށް ދުޢާކުރުން (يَرحَمُكَ اللّٰهُ)

158

ޙާޖަތްތެރިވެފައިވާ މީހުން [illegible] [illegible]
ބޭނުންވާ މީހުންނަށް [illegible] [illegible]

159

ޠާހިރުކަންމަތީގައި (ވުޟޫމަތީގައި) ނިދުން

160

އެކަނިވެރިވެފައިވާ މީހުން [illegible]

161

ބީރައްޓެހިންނަށް [illegible] [illegible]

162 މިސްކިތްތަކުގައި ބުޚޫރާއި މީރުވަސް ދުއްވުން

163 މިސްކިތްތަކާއި އެނދުރުވުސް ތަންތަނަށް ދުސްބަރު
ހަދިޔާކުރުން

164 ރޯދައާއި، ފެއްސަވައިދިނުމާއި، އަންހެނާ މުޢާމަލާތާ
ވަސީލަތްތަކުގައި އިތުރުކުރުވުން (ޝަރުޢީ ޢިލްމު ދެވުނުން)

165 އިލްމީ މުޙާޟަރާތަކާއި، އިލްމީ ދަރުސްތަކާއި،
ދަޢުވަތުގެ ބައްދަލުވުން

166 ޤުރުއާނާއި، ދަރަސްތަކާއި، ވަޢުޡުތަކާއި، ކެސެޓްޖެހޭ ސީޑީން
(ގޮތުގައި ރިކޯޑްކުރެވިފައިވާ ސީޑީ) ފަދަ އެއްޗެހި ގަނެ ހިއްސާކުރުން
ތަކުރާރު މީހުންނާ ބަހާލައިދިނުން

167 ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި، ހިނގާފަދަ މަސަތްކަތްކުރާތަންތަން
ކުރުވުން

168

އިލްމު އުނގެނުމަށްޓަކައި ޒަވާރުކޮށް ދީން ކިޔެވުމަށް

އެކުދިން ހުސްކޮށްދިނުން

169

މުސްލިމު ކުއްޖާ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ބަސްއަހާ ކިޔަމަންތެރިވުމަށް

(އުސްތާޛުން ދިނުމަށް ބަލައި) ކުރުވަތަކަތަކުގައި

ބަސްއަހާ ކިޔަމަންވުން

170

ނަބަވީ ހަދީޘްތައް އިލްމު ދަސްކޮށްދިނުން

"نَضَّرَ اللَّه إِمْرَأً سَمِعَ مَقالَتِيْ، فَوَعَاهَا

وَحَفِظَهَا وَبَلَّغَهَا" [1]

މާނައީ: "ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ބަސްފުޅެއް އަޑުއަހާފައި އެކަމަށް

ދެނެގަނެ ހިތުގައި ރައްކާކޮށް އެކުދިންނަށް ދީ ދަސްކޮށްދޭ

ﷲ ތަޢާލާ އެމީހަކު އުފާވެރިކުރައްވާށިއެވެ."

[1]
رواه الترمذي، كتاب: أبواب العلم، باب: ما جاء في الحث على تبليغ السماع، الرقم:2658.

171 މުސްލިމުންގެ އަބުރު ރައްކާތެރިކޮށްދިނުން

172 ކީރިތި ޤުރުއާން އަޑުއެހުން

173 ހެޔޮކަމަށް ގަސްދަކޮށް ވަޒީފާ ދިނުމުގައި
އިންސާފުދިނުން

174 ކުޑަކުދިންނަށް އެހީތެރިވުން

175 ރޯދަމަހުގެ ދުވަސްވަރު އަންނަނިވި އުޅެކަން
މީސްކޮޅުން ހަރާމްކޮށްދިނުން

176 އަވަށްޓެރިޔާ ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމާއި، އަވަށްޓެރިޔާ އާއި
އަހުލުވެރިންނަށް އަރާރުމުން

177 މީސްތަކުން ރޯލަންނަދުން މުޞާފަޙުކުރުން

178 ގޭގައި ގެންގުޅޭ ޚާދިމުންނަށް ހެޔޮކޮށް ހިތުން

179 ހެޔޮކަންތަކުގައި ކުރުމުގައި އެކަކު އަނެކަކަށް
ވާދަވެރިވުން

180 މީސްތަކުންނާއި ދޭތެރޭ ރަނގަޅަށް ހީކުރުން

181 މީސްތަކުންގެ އުޒުރު ބަލައިގަތުން

182 ފަރުޟު ނަމާދުގެ ޖަމާޢަތަށް ނުދާއެކުވެރިންނަށް ޖަމާޢަތަށް
ދިއުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވުން

183

ތިބާގެ ގޭގައި ޚިދުމަތްތެރިއަކު ކައްކާއިރުވެސް ހަވާއަށްބަރި

ހަލް ދިނުން

184

ޒިޔާރަތް ޢަކާލް ނުރުހުން ހަނދާން ކޮށްދިނުން

185

ރަމަޟާންމަހު ފުޠޫރާއިގައި ގަދަރަކަށް

މަސައްކަތްކުރުން

186

ޝަރަފުކަންކުރުވަން އަދުވުން ހަދިޔާވުން

187

ނަބަވީސުންނަތާއި ދުޢާކަން އިސްލާމްދީން

188



ތަޢާލާގެ ރަސޫލާ ﷺ ދަރުމަވަންތާ ޝަފާޢަތް

އީދު ޢާލަ ޞަލަވާތް ކިޔުމާއި ސަލާމް ފޮނުވުން

189 އިސްތިޚާރާކުރުން

190 ފައިދާވާ ތަކެތި ވިޔަފާރިކުރުން މަސައްކަތްކުރުން

މިސްކީނުންނަށް އިޙްސާންތެރިވުން (ޒަކާތުން)

191 ޒަކާތް ދިނުމަށް ޓަކައި އަރުވާލެވޭ މާލު ކުރުމަކީ ޒަކާތް ދޭ ފަރާތަށް

މަސައްކަތްކުރުން (ޞަޙީޙު ނަސާއީ، ޞަޙީޙު މުސްލިމު،

ތިރްމިޛީ، މުސްނަދު އަޙްމަދު، ބައިހަޤީ، ސުނަން ދާރިމީ، ސުނަން

އިބްނު މާޖާ، ޞަޙީޙު އިބްނު ޙިއްބާން، މުސްތަދްރަކު ކުރުން)

192 ގެންގުޅޭ މުދަލުން ޒަކާތް ދޭނެ ގޮތް ދަސްކުރުން

193

ގިނަގިނައިން ޢަފޫކުރެއްވުމަށް އެދި މިފަދައިން ﷲ ސުބުޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ޙަޟްރަތުގައި ދުޢާކުރުން

"اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ العَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي"

މާނައީ: "އޭ ﷲ! ހަމަކަށަވަރުން
އިނބަރަސްކަލާނގެއީ ޢަފޫކުރައްވާ، ޢަފޫކުރެއްވުމަށް
ލޯބިވެވޮޑިގެންވާ އިލާހެވެ. ފަހެ މިއަޅާގެ ފާފަތައް
ޢަފޫކުރައްވާނދޭވެ."

والحمد لله رب العالمين

